

UNIwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Biofizyka w biologii i medycynie Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Biotechnologia	Cykl kształcenia 2023/24	
Specjalność -	Kod przedmiotu ND000000NBTS.I8B.0174.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Biotechnologii i Nauk o Żywności	Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia (inżynier)	Obligatoryjność Fakultatywny	
Forma studiów stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów ogólnoakademicki	Dyscypliny Nauki biologiczne	
	Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Nie	
	Przedmiot kształtujący umiejętności praktyczne Tak	
Nauczyciel akademicki odpowiedzialny za przedmiot	Dorota Bonarska-Kujawa	
Pozostali prowadzący	Dorota Bonarska-Kujawa, Sylwia Cyboran-Mikołajczyk, Natalia Trochanowska-Pauk, Katarzyna Męczarska	
Okres Semestr 4	Forma zaliczenia Zaliczenie na ocenę	Liczba punktów ECTS 2.0
	Forma prowadzenia i godziny zajęć Wykład: 15 Ćwiczenia laboratoryjne: 15	

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	Celem kursu jest zapoznanie studentów z wiedzą teoretyczną i praktyczną, dotyczącą zastosowań wybranych praw i zasad fizyki w biologii i medycynie, w szczególności zapoznanie się z mechanizmami fizycznymi będących podstawą procesów życiowych zachodzących w wybranych układach organizmu człowieka tj. układzie krążenia, układzie kostno-stawowym, układzie nerwowym, narządach zmysłu wzroku, słuchu, dotyku.
C2	Celem kursu jest również przekazanie wiedzy o metodach biofizycznych powszechnie stosowanych w diagnostyce i terapii medycznej badań właściwości komórek i narządów,
C3	Student nabierze również praktycznych umiejętności opisu zjawisk fizycznych w organizmach żywych, metod wyznaczania wielkości biofizycznych oraz analizy wyników eksperymentalnych i wniosków z nich płynących.

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty uczenia się w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	podstawowe prawa i zasady fizyki niezbędne w wyjaśnieniu procesów biofizycznych zachodzących w organizmach żywych.	NB_P6S_WG01	Zaliczenie pisemne, Zaliczenie ustne, Referat
W2	metody fizyczne stosowane w diagnostyce i terapii do układów biologicznych.	NB_P6S_WG02, NB_P6S_WG04	Zaliczenie pisemne, Zaliczenie ustne, Referat
W3	skutki działania czynników fizycznych na organizmy.	NB_P6S_WG03, NB_P6S_WG07	Zaliczenie pisemne, Zaliczenie ustne, Referat
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	przeprowadzić samodzielnie pomiary wielkości fizycznych, opisujących właściwości układu biologicznego lub dotyczących przebiegu jakiegoś procesu.	NB_P6S_UW02	Obserwacja pracy studenta, Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń
U2	na podstawie wartości wielkości fizycznych, opisujących czynniki fizyczne działające na organizm, określić wielkość zagrożenia dla zdrowia tego organizmu.	NB_P6S_UW04	Obserwacja pracy studenta, Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń
U3	określić wpływ parametrów fizycznych na przebieg niektórych procesów zachodzących w organizmie.	NB_P6S_UK07, NB_P6S_UO10	Obserwacja pracy studenta, Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	systematycznej aktualizacji wiedzy z zakresu biotechnologii i dyscyplin pokrewnych. Krytycznie ocenia i analizuje posiadaną wiedzę i umiejętności.	NB_P6S_KK01	Obserwacja pracy studenta, Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń
K2	odpowiedzialności za zadania wspólnie realizowane w zespole, jest zorientowany na efektywną i bezpieczną współpracę. Dbą o bezpieczeństwo pracy własnej i innych oraz bezpieczeństwo w produkcji biotechnologicznej.	NB_P6S_KO02, NB_P6S_KR04	Obserwacja pracy studenta, Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń

Bilans punktów ECTS

Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności	
Wykład	15	
Ćwiczenia laboratoryjne	15	
Przygotowanie do ćwiczeń	15	
Przygotowanie raportu	9	
Przygotowanie prezentacji/referatu	4	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	2	
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60	ECTS 2.0
Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela	Liczba godzin 30	ECTS 1.0
Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	Liczba godzin 24	ECTS 0.9

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Formy prowadzenia zajęć
1.	<p>Tematyka wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Omówienie tematyki wykładów. Zastosowanie praw fizyki do wyjaśniania procesów życiowych w organizmach żywych - krótka historia biofizyki. Biofizyka i jej znaczenie w poznawaniu mechanizmów i procesów zachodzących w przyrodzie i organizmach żywych na różnym poziomie organizacji. 2. Wpływ działania sił i innych czynników fizycznych na organizmy żywe. przyspieszenia i ich rodzaje. Oddziaływanie przyspieszeń na organizm ludzki i jego skutki. Stan nieważkości i grawitacja. 3. Biofizyka tkanki mięśniowej i kostnej. Biomechanika układu kostno-szkieletowego. Szkielet, jako układ dźwigni. Odształcenia w tkance kostnej. Wytrzymałość tkanki kostnej a ciężar ciała. Właściwości biomechaniczne mięśni. Stabilność i równowaga. 4. Elementy biotermodynamiki. Zasady termodynamiki w procesach biologicznych. Mechanizmy transportu ciepła w układach: przewodnictwo cieplne, konwekcja, promieniowanie, parowanie. Bilans energetyczny zwierząt stało i zmiennocieplnych. Zasoby energetyczne płynące z pożywienia. 5. Regulacja temperatury ciała. Ciśnienie temperatura, wilgotność. Mechanizmy obronne organizmów żywych przed hipertermią i hipotermią. Zastosowanie termografii w diagnostyce i terapii medycznej. 6. Biofizyka układu nerwowego. Równowaga termodynamiczna w roztworach jonowych, potencjał elektrochemiczny, dyfuzyjny i błonowy. Równowaga Donnana, potencjał Nernsta. Powstawanie i przewodzenie impulsu nerwowego - potencjał błonowy. 7. Podstawy bioakustyki. Fale mechaniczne, jako źródła dźwięków. Dźwięk i jego cechy fizyczne, zjawiska falowe na granicy ośrodków. Budowa i funkcjonowanie układu słuchowego. Wytwarzanie i odbieranie fali dźwiękowej przez zwierzęta. 8. Wpływ fal sprężystych na organizm człowieka. Infradźwięki i wibracje. Działanie ultradźwięków na organizm. rozchodzenie się fal ultradźwiękowych w tkankach. Zastosowanie ultradźwięków w diagnostyce (USG) i terapii medycznej. Zjawisko Dopplera i jego zastosowanie w ultrasonografii. 9. Zjawiska hydrodynamiczne i hydrostatyczne w układzie krążenia. Ciśnienie i temperatura podstawowe wielkości fizyczne w układzie krążenia. Fizyczne właściwości płynów ustrojowych. 10. Podstawy biooptyki. Promieniowanie elektromagnetyczne. Zjawiska falowe, którym ulega światło. Elementy optyczne - soczewki okularowe. Układy optyczne. Mikroskopia optyczna. 11. Biofizyka narządu wzroku. Układ optyczny oka. Zdolność rozdzielcza oka i jego akomodacja. Przetwarzanie informacji wzrokowej i procesy związane z widzeniem: ostrość widzenia, rozdzielczość i widzenie barw. Wady wzroku i ich korekcja. Fotometria i kolorymetria. 12. Elementy fizyki jądrowej i cząsteczkowej. Budowa atomu. Zjawisko promieniotwórczości. Wpływ promieniowania jonizującego na organizm- dawki graniczne. 13. Promieniowanie niejonizującego. Promieniowanie elektromagnetyczne, widma elektromagnetyczne, promieniowania laserowe. Oddziaływanie promieniowania UV na organizmy żywe. Wolne rodniki i antyoksydanty. 14. Struktura i funkcje błony biologicznej. Model płynnej mozaiki. Asymetria strukturalna i funkcjonalna białek i lipidów. Modele błon biologicznych. Płynność błony - dyfuzja lateralna i rotacyjna. Domeny, jako obszary o specyficznej budowie i funkcji. Transport aktywny i bierny substancji przez błony biologiczne. 15. Elementy biofizyki komórki. Zjawisko rezonansu. Rodzaje makrocząsteczek biologicznych i metody ich badania: spektrometria (fluorescencyjna, spektroskopia ramanowska. NMR, EPR i IR). Inne metody badawcze fizyki molekularnej stosowane do badania struktury i funkcji w układach biologicznych. 	Wykład

Lp.	Treści programowe	Formy prowadzenia zajęć
2.	Tematyka ćwiczeń: 1. Wprowadzenie do ćwiczeń. 2. Wyznaczenie współczynnika lepkości w zależności od temperatury. 3. Sygnały bioelektryczne na przykładzie EKG. 4. Rozdzielczość mikroskopu, plamka Air'ego i skalowanie-pomiar wielkości przedmiotów /preparatów rzeczywistych. 5. Wpływ fizycznych czynników na utlenianie barwników roślinnych. 6. Fizyczne aspekty widzenia. Czym jest krótkowzroczność i dalekowzroczność. 7. Zaliczenie ćwiczeń.	Ćwiczenia laboratoryjne

Informacje rozszerzone

Metody nauczania:

analiza tekstów, Pokaz/demonstracja, Praca w grupie, Wykład, Ćwiczenia, blended learning, Możliwe prowadzenie zajęć online w czasie rzeczywistym.

Aktywności	Metody zaliczenia	Udział procentowy w ocenie łącznej przedmiotu
Wykład	Zaliczenie ustne, Referat	50%
Ćwiczenia laboratoryjne	Zaliczenie pisemne, Zaliczenie ustne, Obserwacja pracy studenta, Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń	50%

Dodatkowy opis

Studenci wykonują ćwiczenia w laboratorium Katedry Fizyki i Biofizyki zgodnie z harmonogramem zajęć. Studenci pracują w zespołach, Ocena z laboratorium to wykonanie 3 ćwiczeń spośród 6 tematów w zespołach 2-3 osobowych, poprawne opracowanie raportu (50% do oceny), 50% z uzyskanej pozytywnej oceny z odpowiedzi ustnych oraz za postawę i zaangażowanie w pracy.

Wymagania wstępne

Academic course in Physics with elements of biophysics I and II
 Academic course in Mathematics with elements of statistics I and II

Literatura

Obowiązkowa

1. Józwiak Z., Bartosz G. red.: Biofizyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005
2. Jaroszyk F.: Biofizyka, PZWL, Warszawa, 2008
3. Przetalski S.: Elementy fizyki, biofizyki i agrofizyki, Wydawnictwo Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, 2009
4. Kleszczyńska H., Kilian M., Kuczera J. red. Laboratorium fizyki, biofizyki i agrofizyki, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2008.
5. Pilawski A. : Podstawy Biofizyki, PZWL 1985

Dodatkowa

1. Dołowy K., Szewczyk A., Pikuła S.: Błony biologiczne, Wydawnictwo Śląsk, Katowice-Warszawa 2003
2. Kane J., W.: Sternheim M.M. :Fizyka dla przyrodników, PWN, Warszawa,1988
3. Bryszewska M., Leyko W.: Biofizyka dla biologów, PWN, Warszawa, 1997
4. Gonet B.: Obrazowanie magnetyczno-rezonansowe. Zasady fizyczne i możliwości diagnostyczne, PZWL, Warszawa, 2016
5. Davidovits P. Physics in Biology and Medicine, Harcourt Academic Press, 2000
6. Vos K., Biophysics for dummies, John Wiley&Sons, INC. 2013
7. Goldfarb D. Biophysics demystified, McGrae-Hill Comp. Inc., 2011

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
NB_P6S_KK01	Absolwent jest gotów do krytycznej oceny swojej wiedzy i umiejętności oraz zasięgania opinii ekspertów w rozwiązywaniu problemów zawodowych
NB_P6S_KO02	Absolwent jest gotów do podejmowania odpowiedzialności za wysoką jakość i bezpieczeństwo produktów biotechnologicznych
NB_P6S_KR04	Absolwent jest gotów do przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz wymagania tego od innych
NB_P6S_UK07	Absolwent potrafi porozumiewać się ze specjalistami z dziedziny biotechnologia oraz technologia żywności stosując specjalistyczną terminologię
NB_P6S_UO10	Absolwent potrafi współdziałać i pracować w grupie przyjmując w niej różne role, będąc odpowiedzialnym za bezpieczeństwo pracy własnej i innych
NB_P6S_UW02	Absolwent potrafi wykonać analizy z wykorzystaniem metod oraz technik chemicznych, biologicznych, biochemicznych i fizycznych w zakresie biotechnologii i technologii żywności posługując się odpowiednią aparaturą
NB_P6S_UW04	Absolwent potrafi identyfikować zagrożenia i oceniać jakość produktów biotechnologicznych oraz żywnościowych
NB_P6S_WG01	Absolwent zna i rozumie w stopniu zaawansowanym fakty i pojęcia z zakresu chemii, matematyki, fizyki, biochemii, mikrobiologii, biologii komórki i biologii molekularnej oraz zależności pomiędzy wybranymi zjawiskami przyrodniczymi, właściwe dla kierunku biotechnologia
NB_P6S_WG02	Absolwent zna i rozumie w stopniu zaawansowanym molekularne i komórkowe podstawy funkcjonowania organizmów oraz techniki wykorzystywane w badaniach materiału biologicznego
NB_P6S_WG03	Absolwent zna i rozumie w stopniu zaawansowanym możliwości wykorzystania różnych organizmów i enzymów do prowadzenia procesów biotechnologicznych oraz zagrożenia wpływające na jakość bioproduktów
NB_P6S_WG04	Absolwent zna i rozumie w stopniu zaawansowanym chemiczne, biologiczne i instrumentalne metody stosowane w biotechnologii oraz analizie żywności
NB_P6S_WG07	Absolwent zna i rozumie znaczenie środowiska przyrodniczego, jego zagrożenia i sposoby ochrony